

Onderwerp Concept Regionale Energie Strategie van Noord-Holland Zuid (Concept RES NHZ).	
Nummer	2020/391602
Portefeuillehouder	R. Berkhout
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	PG
Auteur	M van der Woude
Telefoonnummer	023-5113531
Email	Mvdwoude@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>De concept-Regionale Energiestrategie (RES) voor Noord-Holland Zuid is gereed. De energieregio verwacht de aankomende 10 jaar de opwek van wind- en zonne-energie bijna te verviervoudigen: van 0,7 Twh nu naar 2,7 Twh in 2030. In de concept-RES wordt aangegeven waar en hoe deze energie kan worden opgewekt. Deze concept-RES is de uitkomst van een uitvoerig samenwerkings- en participatietraject en een eerste stap op weg naar definitieve keuzes voor locaties van duurzame elektriciteit en warmte.</p> <p>Haarlem wil in 2040 aardgasvrij zijn met de ambitie om in 2030 zo veel mogelijk elektriciteit lokaal en duurzaam op te wekken. Tijdens drie ateliers die in Haarlem zijn gehouden voor de RES kwamen veel ideeën naar boven om dit doel te halen. In de bijeenkomsten gingen inwoners, raadsleden, vertegenwoordigers van energiecoöperaties, corporaties, ondernemers, wijkraden, provincie, natuurverenigingen, Alliander en ProRail met elkaar in gesprek.</p> <p>Voor Haarlem staat de oostzijde van de Waarderpolder aangemerkt als zoeklocatie voor wind- en zonne-energie en de Westelijke Randweg, de Molen- en Meerwijkplas en de Schouwbroekplas voor zonne-energie.</p>
Behandelaar voor commissie	<p>Normaliter zou het college dit voorstel om advies voor te leggen aan de commissie beheer van mei om zodoende de raad in de gelegenheid te stellen zijn wensen en bedenkingen aan te geven (besluitpunt 2 raad).</p> <p>Om de raad de gelegenheid te geven de informatie van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) n.a.v. de doorrekening van de RES-sen hierbij te betrekken stelt het college voor dit in commissiecyclus in september te laten plaatsvinden.</p> <p>Agendering ter bespreking in de vergadering van de commissie beheer in mei is bedoeld om eventuele vragen en bevindingen van de commissie te bespreken.</p>
Relevante eerdere	- Informatienota Versnelling van het Duurzaamheidsprogramma (2017/93567),

besluiten	<p>commissie Beheer 23 maart 2017.</p> <p>- Informatienota onderzoek naar een energiestrategie (2018/876579), commissie Beheer 14 februari 2019.</p> <p>- Raadsstuk Startdocumenten DeelRES IJmond & Zuid-Kennemerland en RES Noord-Holland Zuid, commissie Beheer 26 juni 2019 (2019/434902)</p>
Besluit College d.d. 21 april 2020	<p>Het college stelt het voorstel aan de raad vast.</p> <p>Het college besluit voorts:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In te stemmen met de concept-RES NHZ als eerste resultaat uit het regionale proces om te komen tot de RES 1.0. Met als belangrijkste punten: <ol style="list-style-type: none"> a. De inzet van de RES-regio NHZ van 2,7 TWh b. De kaart met globale zoekgebieden c. Het vervolgproces zoals beschreven in hoofdstuk 10 2. De onderdelen die specifiek van toepassing zijn voor de gemeente Haarlem vast te stellen, namelijk: <ol style="list-style-type: none"> a. De globale zoekgebieden voor wind- en zonne-energie op het grondgebied van de gemeente Haarlem b. De tekst zoals opgenomen in H7.5 3. De gemeenteraad in de gelegenheid te stellen voor het uiten van wensen en bedenkingen en daarvoor bijgaand raadsvoorstel aan de gemeenteraad aan te bieden met de concept-RES NHZ als bijlage; 4. De concept-RES voor reactie toe te sturen aan de deelnemers van de voorafgaande bijeenkomsten van het RES-proces; 5. Volmacht te verlenen aan wethouder F. Bal (als lid van de Stuurgroep RES NHZ namens de deelregio IJmond & Zuid-Kennemerland) om de concept-RES aan te bieden aan het Nationaal Programma RES voor doorrekening en advies, tezamen met: de opgehaalde wensen en bedenkingen van de gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van de waterschappen, en reacties van de deelnemers van het participatieproces uit NHZ. <p>de secretaris, de burgemeester,</p>

Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: <ol style="list-style-type: none">1. Kennis te nemen van het besluit 'Concept Regionale Energie Strategie van Noord-Holland Zuid (Concept RES NHZ)' van 21 april 2020 van het college van B&W.2. Te verklaren dat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen over te brengen aan het college van burgemeester en wethouders over de Concept Regionale Energie Strategie (RES) Noord-Holland Zuid. de griffier, de voorzitter,
--	--

1. Inleiding

In het Klimaatakkoord van Parijs hebben nationale overheden afgesproken dat de opwarming van de aarde ruim onder de twee graden moet blijven, en ernaar te streven deze tot anderhalve graad te beperken. Op nationaal niveau is dit vertaald in een ambitie van 49% CO2 reductie in 2030. In het Klimaatakkoord is uitgewerkt dat in regionale energiestrategieën gezamenlijk aan de opgave van duurzame elektriciteit en warmte gewerkt wordt.

De Haarlemse bijdrage aan de Concept Regionale Energiestrategie (RES) Noord-Holland Zuid (bijlage 1) is het tweede document waarover bestuurlijke besluitvorming plaats vindt. Op 26 juni 2019 heeft de Gemeenteraad van Haarlem de Startdocumenten DeelRES IJmond & Zuid-Kennemerland en de RES Noord-Holland Zuid vastgesteld. Dit was het bestuurlijk startsein om voor Haarlem te starten met de uitwerking van een regionale energiestrategie (RES) binnen de deelregio IJmond & Zuid-Kennemerland als onderdeel van de energieregio Noord-Holland Zuid (NHZ).

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Kennis te nemen van het besluit 'Concept Regionale Energie Strategie van Noord-Holland Zuid (Concept RES NHZ)' van 21 april 2020 van het college van B&W.
2. Te verklaren dat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen over te brengen aan het college van burgemeester en wethouders over de Concept Regionale Energie Strategie (RES) Noord-Holland Zuid.

3. Beoogd resultaat

De gemeente Haarlem heeft in 2017 vastgesteld dat ze zo veel mogelijk elektriciteit duurzaam en lokaal wil opwekken. Haarlem is een gemeente met een beperkt oppervlakte en dat betekent dat

Haarlem maximaal circa 750TJ zal kunnen opwekken. Haarlem heeft als ambitie om doel voor 2030 te bereiken.

4. Argumenten

1. Het besluit past in het ingezet beleid

De RES komt voort uit afspraken van het landelijk klimaatakkoord. Het Rijk wil weten hoe de Nederlandse doelstelling van 49% CO2 reductie in 2030 en de inzet die daarvoor nodig is gerealiseerd en lokaal ruimtelijk ingepast wordt. Deze inventarisatie wordt gevraagd aan alle gemeenten in Nederland. De gemeenten zijn daarvoor samengevoegd in energieregio's. Haarlem is onderdeel van de deelregio IJmond & Zuid-Kennemerland binnen de energieregio Noord-Holland Zuid.

De RES geeft de locaties aan voor opwekking van duurzame elektriciteit door zon en wind, een inventarisatie van de warmtevraag en het warmteaanbod (via de Regionale Structuur Warmte, RSW) en een infrastructuur analyse. Deze locaties zijn aangegeven op kaarten met de beoogde energieopbrengst. Het nationaal programmabureau/Planbureau voor de Leefomgeving zal de energieopbrengst van de locaties doorrekenen.

2. Haarlem wijst de oostkant van de Waarderpolder aan als zoekgebied voor windenergie

Haarlem heeft op basis van een analysemodel dat door het nationaal programma RES beschikbaar is gesteld, één gebied gevonden waar windenergie haalbaar zou kunnen zijn binnen de gemeentegrenzen. Dit gebied ligt aan de oostzijde van de Waarderpolder en is door het bestuur aangewezen als "zoekgebied" voor windenergie.

Een zoekgebied is een gebied waarbinnen nader onderzoek plaats vindt voor het realiseren van windenergie. Buiten de zoekgebieden vindt geen nader onderzoek plaats. De zoekgebieden zijn hierbij groter genomen dan de eerste analyse op basis van het model van het Rijk om bij nader onderzoek in te kunnen gaan op lokaal maatwerk én de maximale mogelijkheden voor energieopbrengst.

Op de voormalige stortplaats Schoteroog staan vier windmolens al een aantal jaar stil. In het zoekgebied wordt onderzocht of deze molens vervangen kunnen worden door moderne molens. Ook wordt onderzocht of er plaats is voor meer windmolens, vandaar dat de hele oostzijde van de Waarderpolder als zoekgebied is aangewezen.

Binnen dit aangewezen zoekgebied doet de gemeente onderzoek naar windturbines, buiten dit zoekgebied niet.

3. Haarlem benut de potentie van zonne-energie in en om de stad

Op basis van de GIS-analyse van het nationaal programma RES en op basis van Haarlemse analyse van de potentie van daken is voor zonne-energie een kaart met twee zoekgebieden opgesteld.

De twee zoekgebieden zijn:

-Grote daken: grote daken bedrijven en grote daken overig (zoals wonen, maatschappelijk vastgoed)
-Andere ruimtes (geen ambitie geformuleerd): langs infrastructuur, tijdelijk ruimtegebruik, , op water, dubbel ruimtegebruik bij parkeerplaatsen, de stortplaats Schoteroog etc.

Plaatsing van zonneweides is alleen onder strikte voorwaarden zoals goede inpassing, een bijdrage aan ecologische waarden en participatie (Landelijke ladder inpassing zon in landschap, 2019) toegestaan.

4. De Regionale Structuur Warmte van de RES sluit aan op de Haarlemse Transitievisie Warmte (TVW) van Haarlem

Voor de definitieve RES NHZ 1.0 vraagt het Rijk per regio om een inventarisatie van de warmtevraag, het warmte aanbod, de beschikbare infrastructuur en een mogelijk afwegingskader voor de verdeling van warmtebronnen en nog niet om een verdeling van bronnen. Dat is de Regionale Structuur Warmte binnen de concept RES NHZ.

In de Transitie Visie Warmte (TVW) bepaalt Haarlem het tempo waarmee wijken van het aardgas af gaan. Daarmee sluiten de RSW en de TVW goed op elkaar aan.

Haarlem heeft de inventarisatie voor de RSW op orde en beschikbaar, regionaal is het gesprek over een mogelijk afwegingskader begonnen maar nog niet afgerond. Aan het inzichtelijk krijgen van het warmte aanbod wordt de komende periode verder gewerkt. In samenwerking met het MRA warmte/koude programma wordt regionaal onderzoek gedaan naar geothermie, het benutten van restwarmte uit datacenters en in samenspraak met de waterschappen de potentie van toepassingsmogelijkheden van aquathermie.

5. Participatie en inspraak

De concept RES NHZ raakt de bevoegdheden van de deelnemende gemeenten, de provincie en de waterschappen. Zij beslissen over de concept RES NHZ en leggen de keuzes vast in hun ruimtelijk beleid. Daarnaast zijn er vele partijen nodig voor de uitvoering van de definitieve RES NHZ 1.0. Deze partijen hebben via ateliers en regionale bijeenkomsten allemaal mee kunnen praten in het maken van de concept RES NHZ. Op deelregionaal en lokaal niveau hebben inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden deel kunnen nemen.

De concept RES wordt zowel aan de politiek voorgelegd als aan de 1.500 deelnemers van de ateliers die aan de concept RES NHZ vooraf gingen.

In december en januari zijn Haarlemmers via sociale media uitgenodigd om deel te nemen aan het lokaal scenario atelier van 15 januari 2020. Tijdens dit atelier zijn de zoeklocaties verrijkt doordat de gemeenten, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, bewoners, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder met elkaar het gesprek zijn aangegaan.

Na de periode van wensen en bedenkingen wordt de zoekgebieden verder uitgewerkt als 'projectgebieden' voor de RES 1.0. Per zoekgebied wordt dan bekeken of er werkelijk een project gerealiseerd kan worden. In deze fase worden belanghebbenden, vertegenwoordigers en omwonenden betrokken.

5. Risico's en kanttekeningen

1. Financiële consequenties

Haarlem werkt mee aan de RES uit de bestaande formatie. De programma-organisatie van de RES NHZ biedt hulp in natura in de vorm van organisatie en begeleiding van bijeenkomsten, schrijven van de RES, opstellen van kaarten etc.

Voor de uitvoering van de RES en de transitie naar een duurzaam energiesysteem zullen de komende jaren een veelvoud aan trajecten in gang worden gezet, waaronder ook verschillende financiële instrumenten. Bij de uitwerking van RES 1.0. wordt voor de gemeente Haarlem inzichtelijk gemaakt welke financiële effecten de uitvoering van de RES heeft op de gemeente begroting. Bij de vaststelling van RES 1.0. kan de raad dan rekening houden met de financiële effecten en deze passend binnen de begrotingskaders vaststellen.

2. Haarlem kan op eigen grondgebied niet voldoende elektriciteit opwekken om in de eigen behoefte te voorzien

Binnen de gemeentegrenzen van Haarlem zijn geen grote oppervlaktes beschikbaar voor windenergie en zonne-energie op land. De zoeklocaties die door Haarlem zijn aangewezen zijn daarom beperkt van oppervlak en er rusten belemmeringen op. Haarlem is een stad en richt zich naast de zoeklocaties vooral op het benutten van het potentieel dat een stad biedt voor het opwekken van elektriciteit: onder voorwaarden toestaan van zonnepanelen in het beschermd stadsgezicht, samen met de corporaties de daken van de huurwoningen benutten, grote daken, de ruimte boven parkeerterreinen en de mogelijkheden langs infrastructuur benutten.

De gemeente Haarlem heeft in 2017 vastgesteld dat ze zo veel mogelijk elektriciteit duurzaam en lokaal wil opwekken. Haarlem is een gemeente met een beperkt oppervlakte en dat betekent dat Haarlem maximaal ca 750TJ zal kunnen opwekken. De 750 TJ komt overeen met 20-30% van het totale toekomstige elektriciteitsverbruik van Haarlem. Haarlem heeft als ambitie om doel voor 2030 te bereiken.

De gemeente Haarlem ligt in een gebied met veel beperkingen. Er zijn hoogtebeperkingen voor gebouwde objecten vanwege de aanvliegeroutes van Schiphol. Het oosten van de Waarderpolder ligt in het gebied van het Unesco werelderfgoed (Stelling van Amsterdam) De zoeklocaties vallen in of grenzen aan Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) en Natuur Netwerk Nederland. Desondanks is vrijstelling van of binnen een beperking onder voorwaarden mogelijk.

Na het vaststellen van de concept RES NHZ worden de zoeklocaties verder uitgewerkt tot projectlocaties voor de RES NHZ 1.0. Tijdens dat onderzoek zullen de beperkingen per zoekgebied onderzocht worden en zal er overleg plaatsvinden met de instanties die over de beperkingen gaan. Het kan zijn dat zoeklocaties afvallen tussen de concept RES NHZ en de RES NHZ 1.0 omdat er te veel beperkingen op rusten.

3. De zoeklocaties zijn mogelijk te complex voor een positieve business case

Tenslotte kan het zo zijn dat de beperkingen zo zwaar op een zoeklocaties drukken dat er geen positieve businesscase door een ontwikkelende partij van te maken is. Binnen de RES is het mogelijk om projecten voor een deel in lokaal eigendom te nemen. Dat kan een positieve bijdrage aan de business case geven. Deze kans zal meegenomen worden in de uitwerking van de projectlocaties. Een haalbare businesscase, met lokaal eigendom, zal meegewogen worden wanneer de zoeklocaties van de concept RES NHZ worden uitgewerkt voor de RES NHZ 1.0.

6. Uitvoering

Het Nationaal Programma RES (NP RES) heeft op woensdag 8 april de deadline voor het inleveren van de concept-RES vanwege de coronacrisis verschoven van 1 juni naar 1 oktober 2020. De deadline voor de RES 1.0 is verschoven naar 1 juli 2021 (zie bijlage 2 Bestuurlijke tijdlijn energietransitie). De planning is hiermee verruimd, maar het moment van aanleveren van de concept RES NHZ blijft ongewijzigd om zo veel mogelijk tijd te geven voor de invloed en betrokkenheid van de gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemeen besturen van de waterschappen in het proces.

21 april 2020	Concept-RES in college Haarlem en andere gemeenten in de regio Noord-Holland-Zuid	- na behandeling in alle colleges NHZ, en van waterschappen en provincie wordt de concept RES digitaal aangeleverd aan de gemeenteraden.
Vanaf 19 mei 2020	Mogelijkheid voor stellen technische vragen over de concept-RES door raadsleden	- online via de website van energieregio NHZ - ter voorbereiding op de wensen & bedenkingen procedure in september 2020
Uiterlijk 7 juli 2020	Concept-RES wordt aangeboden aan NP RES	- voorlopige versie Concept RES zonder wensen en bedenkingen voor doorrekening naar NP RES/ PBL
half augustus 2020	NHZ, waaronder gemeente Haarlem, ontvangt 'doorgerekende' voorlopige concept RES van NP RES (en PBL)	- voorlopige haalbaarheid landelijk opgave van 35 TWh duidelijk
September 2020	Raadsprocedure 'Wensen & Bedenkingen'	- ophalen wensen en bedenkingen van gemeenteraad met ondersteuning van programmabureau RES Noord-Holland-Zuid, raadsstuk met aanvullende notitie doorrekening PBL
1 oktober	Concept-RES wordt aangeboden aan NP RES	- definitieve versie concept RES (inclusief opgehaalde wensen en bedenkingen)
november 2020	Nota van antwoord door College	- alle reacties van deelnemers, alternatieve plannen en visies, wensen en bedenkingen van raden worden tegen elkaar afgewogen in een reactienota. Naar verwachting besluiten de colleges in november over deze nota en wordt de concept-RES hierop aangepast.

nov 2020 – juni 2021	Participatietraject naar een RES 1.0	- verder uitwerken van zoeklocaties naar projectlocaties met belanghebbenden, vertegenwoordigers en omwonenden.
mei – juni 2021	Behandeling en vaststelling RES 1.0 in gemeenteraad	
1 juli 2021	Aanbieden RES 1.0 aan NP RES	Na vaststelling gemeenteraad

21 april 2020 Concept-RES in college Haarlem en andere gemeenten in de regio Noord-Holland-Zuid
Na vaststelling in alle colleges van Noord-Holland-Zuid en van de waterschappen en Provincie wordt de concept-RES digitaal aangeleverd aan de gemeenteraden en daarmee openbaar.

Vanaf 19 mei 2020: Mogelijkheid voor stellen technische vragen over de concept-RES door raadsleden
Via de website van het programmabureau NHZ (www.energieregioNHZ.nl) kunnen raadsleden technische vragen stellen over de concept-RES. Deze vragen, en antwoorden, worden anoniem op de website getoond zodat andere geïnteresseerden ook geïnformeerd worden. Op de website is natuurlijk ook de concept-RES in te zien, als ook Op de website zijn alle documenten gepubliceerd, transparant en volledig, waaronder de startnotitie, fotodocumenten, scenario's en verslagen van onderzoeken en lokale bijeenkomsten en natuurlijk de concept-RES zelf.

Uiterlijk 7 juli 2020: Concept-RES wordt aangeboden aan NP RES

De concept-RES wordt aangeboden aan het Nationaal Programmabureau (NP RES). Het NP RES maakt samen met het Plan Bureau voor de Leefomgeving (PBL) een doorrekening van het bod en geeft advies voor de verdere uitwerking naar RES 1.0. Het beoordelingskader hiervoor bestaat uit vier onderdelen:

- Kwantiteit (het bod van de regio, als bijdrage aan de landelijke opgave van 35 TWh)
- Ruimtelijke inpassing
- Maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak
- Systeem efficiëntie

Half augustus 2020: NHZ ontvangt 'doorgerekende' voorlopige concept RES van NP RES

Na doorrekening door het PBL van alle 30 concept-RESsen ontvangt de regio NHZ een advies van het Nationaal Programmabureau RES. Hiermee wordt de voorlopige haalbaarheid van de landelijk opgave van 35 TWh duidelijk.

September 2020: Raadsprocedure 'Wensen & Bedenkingen'

In de periode mei - september 2020 worden wensen en bedenkingen bij de concept-RES opgehaald bij de gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van de waterschappen, als ook eerdere deelnemers aan de lokale en regionale bijeenkomsten. Hiervoor zal het college een raadsvoorstel aanbieden.

In het najaar worden alle reacties van deelnemers, alternatieve plannen en visies, de wensen en bedenkingen van de raden, Staten en algemeen besturen integraal tegen elkaar afgewogen in een reactienota. Naar verwachting besluiten de colleges in november 2020 over deze nota en wordt de concept-RES hierop aangepast.

1 oktober: Concept-RES wordt aangeboden aan NP RES

De 'definitieve' versie van de concept RES met de opgehaalde wensen en bedenkingen worden aangeboden aan het NP RES.

november 2020: Nota van antwoord door College

Alle reacties van de deelnemers van de eerdere lokale en regionale bijeenkomsten, alternatieve plannen en visies van belangenorganisaties (zoals LTO, natuurorganisaties), wensen en bedenkingen van de gemeenteraden, Provinciale Staten en het AB van het Waterschap worden tegen elkaar afgewogen in een reactienota. Naar verwachting besluiten de colleges in november over deze nota en wordt de concept-RES hierop aangepast.

november 2020 – juni 2021: Participatietraject naar een RES 1.0

Met een brede groep belanghebbenden, vertegenwoordigers en bewoners worden de zoeklocaties uit de concept-RES verder uitgewerkt naar concrete projectlocaties. Ook grondeigenaren en eigenaren van grote daken komen hierin expliciet in beeld.

mei – juni 2021: Behandeling RES 1.0 in gemeenteraad

De definitieve RES 1.0. wordt besproken in de gemeenteraad van Haarlem en andere gemeenten.

1 juli 2021: Aanbieden RES 1.0 aan NP RES

De RES 1.0. wordt na vaststelling in de gemeenteraad aangeboden aan het Nationaal Programma RES, conform de afspraak uit het Klimaatakkoord.

De uitkomsten uit de RES NHZ 1.0 worden verder uitgewerkt en vastgelegd in de Provinciale omgevingsvisie en in de Provinciale omgevingsverordening. Op termijn krijgen zij ook een plek in de Omgevingsvisie Haarlem en het gemeentelijke omgevingsplan. Daarmee worden de afspraken uit de RES ruimtelijk geborgd.

Na besluitvorming over de RES 1.0 NHZ vindt de actualisatie van de RES elke twee jaar plaats.

7. Bijlagen

1. Concept Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid (concept RES NHZ)
2. Tijdslijn besluitvorming energietransitie

